

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนต์พระนคร

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

RMUTA

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากใบย่านางแดง
ของกลุ่มเขาส้มพ้อเพียง จังหวัดราชบุรี

(งบประมาณคลินิกเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓)

สถาบันวิจัยและพัฒนา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาส้มพอเพียง

ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

(งบประมาณโครงการแพลตฟอร์มบ่มเพาะนักธุรกิจชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563)

สำนักงานปลัดปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวชนิตา ประจักษ์จิตร

นางสาวอัญชญา ชัตติยะวงศ์

นางสาวดวงฤทัย แก้วคำ

ศูนย์คลินิกเทคโนโลยีสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ : 0 2665 3777 ต่อ 6644

<http://www.clinictech.rmutp.ac.th>

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากไฝย่านางแดงของกลุ่มเขาสัมผอเพียง จังหวัดราชบุรี

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

กลุ่มเขาสัมผอเพียง ตั้งอยู่เลขที่ 75/1 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมี นายสุกิจ สุภาพงษ์ เป็นประธานกลุ่ม ก่อตั้งมาแล้วประมาณ 2 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2561 สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ทำอาชีพเกษตรกร ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์จึงทำให้ในชุมชนปลูกสมุนไพรไว้ใช้ประโยชน์ ทุกครัวเรือน โดยเฉพาะต้นไฝย่านางแดง ที่มีขึ้นอยู่จำนวนมากในชุมชน รวมประมาณ 1 ไร่ รวมถึงทางกลุ่มได้ มีแนวความคิดในการการปลูกเพิ่ม สำหรับการนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่อไป

ปัจจุบัน กลุ่มเขาสัมผอเพียง ได้ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประเภท กลุ่มผู้ผลิตชุมชน โดยมีผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน ประเภท สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 7 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ยาหม่องสมุนไพร 2) ครีมนวดผม 3) แชมพูสระผม 4) สบู่ก้อนน้ำมันมะพร้าว 5) น้ำมันไพล 6) สบู่สมุนไพร และ 7) งานหัตถกรรม กะลानวดเท้า เป็นประเภท ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก โดยมีแหล่งจำหน่ายสินค้าหลากหลาย เช่น จำหน่ายที่กลุ่มโอท็อปบัวกลางเนิน โรงเรียนวัดเขาสาม ศูนย์ฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานกาชาดจังหวัดราชบุรี งานแสดงสินค้า OTOP ฐานะตัวแทน D-HOPE ในจังหวัดทวายและ มะริด ประเทศพม่า เป็นต้น และยังจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น โทรศัพท์ และผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ อีกด้วย

ตามนโยบายขับเคลื่อนการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ของจังหวัด ราชบุรี ประจำปี 2562 ซึ่งกำหนดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 55 รัฐต้อง ดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างประชาชนให้มีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้าน การแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ประชาชนใช้สมุนไพร และดำเนินการตาม แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขกำหนดเป้าหมาย ผู้ป่วยนอกทั้งหมด ได้รับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษาโรค และฟื้นฟูด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกร้อยละ 18.5 โดยมีการเพิ่มรายการยาสมุนไพรในสถานบริการทุกแห่ง มากกว่าร้อยละ 6 ทั้งนี้ จังหวัดราชบุรี ได้ให้ บูรณาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในยุทธศาสตร์ SERVICE EXCELLENCE ในทุก บริบท ทั้งส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูสุขภาพ ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร้อยละ 18.5 และส่งเสริมให้มีการสั่งใช้ยาสมุนไพร โดยให้ใช้ทุกโรงพยาบาล และมีกรอบบัญชีรายการยาสมุนไพร จำนวน 74 รายการ (ที่มา : กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

ไฝย่านางแดง (*Bauhinia strychnifolia* Craib) เป็นพืชในวงศ์ Leguminosae (Fabaceae) มีชื่อ เรียกอื่น ได้แก่ ขยัน และ สยาน ลักษณะเป็นไม้เถา ใบเดี่ยวเรียงสลับ ดอกมีสีแดง ในทางการแพทย์แผนไทยใช้ ไฝย่านางแดงแก้ท้องผูก แก้ไข้ และถอนพิษ จากรายงานการวิจัย พบว่า สารสกัดเอทานอลของลำต้นไฝย่านาง แดงมีฤทธิ์ต้านมะเร็งในหลอดทดลอง มีการศึกษาคุณภาพไฝย่านางแดง โดยนำตัวอย่างมาตรวจสอบเอกลักษณ์ ทางเคมี พบว่า ปริมาณความชื้น ปริมาณสารสกัดด้วยน้ำ ปริมาณสารสกัดด้วย 95% เอทานอล ปริมาณเถ้า รวม ประกอบด้วยสารประเภทเทอร์ปีนอยด์ และฟลาโวนอยด์ (ที่มา : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

ด้านสรรพคุณของไฝย่านางแดง จากสารสกัดมีปริมาณสารกลุ่มฟีนอลสูงและมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ดี จากการศึกษาที่ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อการล้างพิษจากอนุมูลอิสระ

(ที่มา : การประชุมเครือข่ายวิชาการบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 วันที่ 18 ธันวาคม 2555 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) จากรายงานผลการวิจัยของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กายูจันบูรี และ คณะการแพทย์แผนไทย ภาควิชาเภสัชเวช และเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา ในหัวข้อ “ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดย่านางแดง” พบว่าสารสกัด ย่านางแดง โดยเฉพาะสารสกัดชั้น เอทานอลส่วนแรก จัดว่าสารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติและอาจใช้ในการ รักษาโรคอันเกิดจากอนุมูลอิสระที่ถูกทำลาย

วิธีการเตรียม และสกัดสารจากใบย่านาง

1. นำใบย่านางแดงมาล้างทำความสะอาดด้วยน้ำผึ่งให้แห้งที่อุณหภูมิห้องพอหมาดๆ นำมาอบให้แห้ง ที่อุณหภูมิ 70 – 80 องศาเซลเซียส ประมาณ 1 ชั่วโมง หรือจนแห้ง นำมาบดให้ละเอียดด้วยเครื่องบดไฟฟ้า
2. ชั่งผงสมุนไพร 100 กรัม ใส่ในโหลแก้วเติมเอทานอล ประมาณ 500 มิลลิลิตร แช่ทิ้งไว้ 3 วัน
3. นำสารจากข้อ 2. มากรองแยกกากออก
4. นำไประเหยด้วยเครื่องระเหยแห้งระบบสูญญากาศแบบหมุน เก็บสารสกัดที่ได้นำไปใช้ต่อไป

ในส่วนของคุณค่าทางโภชนาการ จากหนังสือ Thai Food Composition Institute of Nutrition, Mahidol University (สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล) ระบุว่าใบย่านาง มีวิตามินเอและซีสูง และยังประกอบด้วยสารอาหารสำคัญอื่น ๆ เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน ไฟเบอร์ แคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก ไทอะมีน ไรโบฟลาวิน และไนอะซิน งานวิจัยชิ้นหนึ่งในประเทศไทยตรวจสอบฤทธิ์ระงับปวดและฤทธิ์ต้าน การอักเสบของพืชผักพื้นบ้านอีสาน 10 ชนิด เช่น ใบตำลึง ใบย่านาง ผักติ้วแดง ผักกาดฮีน มะระขี้นก ผัก ชะพลู และผักชีลาว ซึ่งการทดสอบฤทธิ์ระงับปวดพบว่าสารสกัดจากใบตำลึงและใบย่านางมีฤทธิ์ระงับปวดและ ด้านการอักเสบได้ (ที่มา : www.pharmacy.mahidol.ac.th, www.doctor.or.th)

ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำใบย่านางแดงมาเป็นส่วนประกอบในสบู่ และโลชั่น เนื่องจากสรรพคุณของ ใบย่านางแดงที่น่าสนใจคือ มีปริมาณสารกลุ่มฟีนอลสูงและมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ มีวิตามินเอและซีสูง ระงับ ปวดและด้านการอักเสบ และมีส่วนช่วยในการชะลอวัยเพราะมีสารต้านอนุมูลอิสระทำให้ผิวเปล่งปลั่งสดใสดูอ่อนวัย ช่วยลดอาการอักเสบของผิวหนัง สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจากย่านางแดง โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการนำสมุนไพรย่านางแดงมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสบู่ประจำท้องถิ่น เป็น การเพิ่มมูลค่าให้สบู่สมุนไพร และสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน สำหรับผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนาในปีแรกนั้น ได้แก่ สบู่สมุนไพรใบย่านางแดง และโลชั่นทาผิวใบย่านางแดง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากย่านางแดง ด้วยองค์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และ กระบวนการผลิต โดยการเพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนาช่องทางการจำหน่ายด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยมีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา และยกระดับผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มผู้ประกอบการ การจัดทำแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต และการตลาด

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจถึงสาเหตุและที่มาของสภาพแวดล้อม ประเภทต่าง ๆ ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมประเภทนั้น ๆ ทั้งนี้เทคนิคที่ใช้กันในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม คือ การวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) (สาคร สุขศรี วงศ์, 2551) การวิเคราะห์สวอต เป็น การค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที้อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต โดยคำว่า SWOT เป็นตัวย่อของข้อความที่มีความหมาย ดังนี้ (เมธาวิทย์ ไชยะจิตรกำธร, 2555)

Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบจากปัจจัยภายในองค์กรเมื่อเทียบกับองค์กรอื่น ๆ
Weaknesses หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบจากปัจจัยภายในองค์กรเมื่อเทียบกับองค์กรอื่น ๆ
Opportunities หมายถึง โอกาสจากปัจจัยภายนอกองค์กรที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกองค์กร ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และ ทรัพยากร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) ค่านิยมองค์กร รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กร เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลของวิธีการดำเนินการก่อนหน้านี้ด้วย โดยจุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเองว่า ปัจจัยใดที่เป็นข้อได้เปรียบหรือเป็นจุดเด่นที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กร และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ส่วนจุดอ่อน (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั้น ๆ ว่าปัจจัยใดที่เป็นจุดด้อย หรือเป็นข้อเสียเปรียบที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาโอกาสและอุปสรรคที่จะได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้โอกาส (O - Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกกว่ามีปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในเชิงที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กร และสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้องค์กรเข้มแข็งขึ้น ส่วนอุปสรรค (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่ส่งผลในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญผลกระทบดังกล่าวได้ การวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวข้างต้น ทำให้องค์กรมีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาจากจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มัน้อยที่สุด (เมธาวิทย์ ไชยะจิตรกำธร, 2555)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทางนักวิจัย จึงมีแนวคิดในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ ที่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพ รายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ไปสู่ประเทศไทย 4.0

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาสัมพอเพียงจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานของสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาสัมพอเพียงจังหวัดราชบุรี

2. วิธีการดำเนินงาน

- 2.1 ติดต่อประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 2.2 ติดต่อสถานที่ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 2.3 จัดเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2.4 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2.5 ติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2.6 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3. ผลการดำเนินงาน

มีนาคม - กรกฎาคม 2563 ติดต่อประสานกับ นายสุกิจ สุภาพงษ์ ประธานกลุ่มเขาสัมผอเพียง ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

25 - 28 กรกฎาคม 2563 เดินทางสู่พื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร (เครื่องสำอาง) จากไບ่ยานางแดง รวมถึงการให้ความรู้เรื่องการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน GMP โดยวิทยากรของสถาบันวิจัยและพัฒนา คือ ดร.ชลากร อุตรรักษาสกุล และนางสาวชนิตา ประจักษ์จิตร และได้รับความอนุเคราะห์วิทยากรจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ อาจารย์อัญชญา ชัตติยะวงศ์ และคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ดร.ธานี สุคนธชาติ โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากไບ่ยานางแดง จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แชมพูไบ่ยานางแดง สบู่เหลวไบ่ยานางแดง และครีมบำรุงผิวไบ่ยานางแดง และ ณ กลุ่มเขาสัมผอเพียง ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการ ร้อยละ 93.10 โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66

26 สิงหาคม 2563 ให้คำปรึกษาแนะนำการตลาดโดยนำสินค้าใหม่ ได้แก่ แชมพูไบ่ยานางแดง สบู่เหลวไบ่ยานางแดง และครีมบำรุงผิวไบ่ยานางแดง จำนวนให้กับผู้ที่มาร่วมงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง **กันยายน 2563** ติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์พบว่า ผู้เข้าอบรมนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ประโยชน์ ร้อยละ 75 สามารถเพิ่มรายได้ จำนวน 15 คน เฉลี่ยต่อเดือนเป็นจำนวนเงิน 16,000 บาท เมื่อนำไปเทียบกับต้นทุนโครงการต่อคน คำนวณผลตอบแทนโครงการ คิดเป็น 1.2 เท่า

4. สรุปผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. จำนวนผู้รับบริการ	20	20
2. จำนวนเทคโนโลยีที่มีการถ่ายทอด ระบุชื่อ(เทคโนโลยีหลัก/รอง)	3	4
3. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จากกระบวนการพัฒนา/ต่อยอด(ระบุชื่อผลิตภัณฑ์)	3	3
4. จำนวนผู้รับบริการที่สามารถเป็นวิทยากรในแต่ละเทคโนโลยี	2	2
5. ประเมินการผู้รับบริการที่นำเทคโนโลยี/องค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	10	15
6. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	90	93.10
7. ประเมินการมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น	5,000	16,000

กิตติกรรมประกาศ

โครงการการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑส์มนุไพรจากไບย่านางแดงของกลุ่มเขาส้มพอเพียง จังหวัดราชบุรี ประสบความสำเร็จเพราะได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอขอบพระคุณอธิการบดี มทร.พระนคร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนาคณาจารย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ ในการดำเนินงานตลอดโครงการ ขอขอบคุณคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ให้ความอนุเคราะห์คณาจารย์ทำงานร่วมและวิทยากร ขอขอบคุณคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบที่ให้ความอนุเคราะห์วิทยากร ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ความร่วมมือในการทำงาน และมีส่วนร่วมในความสำเร็จของโครงการนี้

ชนิดา ประจักษ์จิตร
หัวหน้ากลุ่มบริการวิชาการ
สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สารบัญ		หน้า
เรื่อง		
บทสรุปผู้บริหาร		(1)
กิตติกรรมประกาศ		(4)
สารบัญ		(5)
สารบัญตาราง		(7)
บทที่ 1 บทนำ		1
1 ความเป็นมาของโครงการ		1
2 วัตถุประสงค์		1
3 แผนการดำเนินโครงการ		1
4 การรวบรวมข้อมูล		2
5 เกณฑ์การให้คะแนน		2
6 สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล		2
บทที่ 2 การดำเนินงาน		3
1 หลักสูตรและผู้เข้าอบรม		3
2 การรับสมัครผู้เข้าอบรม		21
3 การจัดแสดงผลงานของผู้เข้าอบรม		21
4 การบริหารจัดการโครงการ		21
5 การประเมินผล		21
บทที่ 3 ผลการประเมินระหว่างการฝึกอบรม		22
1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน		22
2 ผลการประเมินความพึงพอใจรายหลักสูตร		24
ภาคผนวก		27
1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล		
1.1 ใบสมัคร		228
1.2 แบบประเมินผลเมื่อจบการถ่ายทอดเทคโนโลยี		230
2 ภาพกิจกรรมโครงการ		235
3 เอกสารประกอบการฝึกอบรม		298

ตารางที่	สารบัญตาราง	หน้า
1	หลักสูตรฝึกอบรม	3
2	รายชื่อผู้เข้าอบรม	4
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน	23
4	คำร้อยละและค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	26

บทที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาของโครงการ

กลุ่มเขาสัมผอเพียง ตั้งอยู่เลขที่ 75/1 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมี นายสุกิจ สุภาพงษ์ เป็นประธานกลุ่ม ก่อตั้งมาแล้วประมาณ 2 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2561 สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ทำอาชีพเกษตรกร ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์จึงทำให้ในชุมชนปลูกสมุนไพรไว้ใช้ประโยชน์ ทุกครัวเรือน โดยเฉพาะต้นไย่านางแดง ที่มีขึ้นอยู่จำนวนมากในชุมชน รวมประมาณ 1 ไร่ รวมถึงทางกลุ่มได้ มีแนวความคิดในการการปลูกเพิ่ม สำหรับการนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่อไป

ปัจจุบัน กลุ่มเขาสัมผอเพียง ได้ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประเภทกลุ่มผู้ผลิตชุมชน โดยมีผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 7 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ยาหม่องสมุนไพร 2) ครีมนวดผม 3) แชมพูสระผม 4) สบู่ก้อนน้ำมันมะพร้าว 5) น้ำมันไพล 6) สบู่สมุนไพร และ 7) จานหมุน กะลानวดเท้า เป็นประเภท ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก โดยมีแหล่งจำหน่ายสินค้าหลากหลาย เช่น จำหน่ายที่กลุ่มโอท็อปบัวกลางเนิน โรงเรียนวัดเขาสัม ศูนย์ฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานกาชาดจังหวัดราชบุรี งานแสดงสินค้า OTOP ฐานะตัวแทน D-HOPE ในจังหวัดทวายและ มะริด ประเทศพม่า เป็นต้น และยังจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น โทรศัพท์ และผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ อีกด้วย

ตามนโยบายขับเคลื่อนการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ของจังหวัดราชบุรี ประจำปี 2562 ซึ่งกำหนดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 55 รัฐบาลต้อง ดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างประชาชนมีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ประชาชนใช้สมุนไพร และดำเนินการตาม แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขกำหนดเป้าหมาย ผู้ป่วยนอกทั้งหมด ได้รับบริการ ตรวจ วินิจฉัย รักษาโรค และฟื้นฟูด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกร้อยละ 18.5 โดยมีการเพิ่มรายการยาสมุนไพรในสถานบริการทุกแห่ง มากกว่าร้อยละ 6 ทั้งนี้ จังหวัดราชบุรี ได้ให้ บูรณาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในยุทธศาสตร์ SERVICE EXCELLENCE ในทุกบริบท ทั้งส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูสุขภาพ ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร้อยละ 18.5 และส่งเสริมให้มีการส่งใช้ยาสมุนไพร โดยให้ใช้ทุกโรงพยาบาล และมีกรอบบัญชีรายการยาสมุนไพร จำนวน 74 รายการ (ที่มา : กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักสาธารณสุขจังหวัด ราชบุรี)

ย่านางแดง (*Bauhinia strychnifolia* Craib) เป็นพืชในวงศ์ Leguminosae (Fabaceae) มีชื่อเรียก อื่น ๆ ได้แก่ ขยั้น และ สยาน ลักษณะเป็นไม้เถา ใบเดี่ยวเรียงสลับ ดอกมีสีแดง ในทางการแพทย์แผนไทยใช้ใ้ย่านางแดงแก้ท้องผูก แก้ไข้ และถอนพิษ จากรายงานการวิจัย พบว่า สารสกัดเอทานอลของลำต้นยานางแดงมีฤทธิ์ต้านมะเร็งในหลอดทดลอง มีการศึกษาคุณภาพใ้ย่านางแดง โดยนำตัวอย่างมาตรวจสอบเอกลักษณ์ทางเคมี พบว่า ปริมาณความชื้น ปริมาณสารสกัดด้วยน้ำ ปริมาณสารสกัดด้วย 95% เอทานอล ปริมาณเถ้ารวม ประกอบด้วยสารประเภทเทอร์ปีนอยด์ และฟลาโวนอยด์ (ที่มา : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

ด้านสรรพคุณของใ้ย่านางแดงจากสารสกัด มีปริมาณสารกลุ่มฟีนอลสูงและมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระดี จากการศึกษาที่ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อการล้างพิษจากอนุมูลอิสระ (ที่มา : การประชุมเครือข่ายวิชาการบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 18 ธันวาคม 2555 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

จากรายงานผลการวิจัยของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กาญจนบุรี และ คณะการแพทย์แผนไทย ภาควิชาเภสัชเวท และเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา ในหัวข้อ “ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดย่านางแดง” พบว่าสารสกัดย่านางแดง โดยเฉพาะสารสกัดชั้นเอทานอลส่วนเถา จัดว่าสารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติและอาจใช้ในการรักษาโรคอันเกิดจากอนุมูลอิสระที่ถูกต้อง

วิธีการเตรียม และสกัดสารจากใบย่านาง

1. นำใบย่านางแดง มาล้างทำความสะอาดด้วยน้ำ ผึ่งให้แห้งที่อุณหภูมิห้องพอหมาด ๆ นำมาอบให้แห้งที่อุณหภูมิ 70 – 80 องศาเซลเซียส ประมาณ 1 ชั่วโมง หรือจนแห้ง นำมาบดให้ละเอียดด้วยเครื่องบดไฟฟ้า
2. ชั่งผงสมุนไพร 100 กรัม ใส่ในโหลแก้วเติมเอทานอล ประมาณ 500 มิลลิลิตร แช่ทิ้งไว้ 3 วัน
3. นำสารจากข้อ 2. มากรองแยกกากออก
4. นำไประเหยด้วยเครื่องระเหยแห้งระบบสูญญากาศแบบหมุน เก็บสารสกัดที่ได้นำไปใช้ต่อไป

ในส่วนของคุณค่าทางโภชนาการ จากหนังสือ Thai Food Composition Institute of Nutrition, Mahidol University (สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล) ระบุว่าใบย่านาง มีวิตามินเอและซีสูง และยังประกอบด้วยสารอาหารสำคัญอื่น ๆ เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน ไฟเบอร์ แคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก ไทอะมีน ไบโอฟลาวิน และไนอะซิน งานวิจัยชิ้นหนึ่งในประเทศไทยตรวจสอบฤทธิ์ระงับปวดและฤทธิ์ต้านการอักเสบของพืชผักพื้นบ้านอีสาน 10 ชนิด เช่น ใบตำลึง ใบย่านาง ผักติ้วแดง ผักกาดฮีน มะระขี้นก ผักชะพลู และผักชีลาว ซึ่งการทดสอบฤทธิ์ระงับปวดพบว่าสารสกัดจากใบตำลึงและใบย่านางมีฤทธิ์ระงับปวดและต้านการอักเสบได้ (ที่มา : www.pharmacy.mahidol.ac.th, www.doctor.or.th)

ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำใบย่านางแดงมาเป็นส่วนประกอบในสบู่ และโลชั่น เนื่องจากสรรพคุณของใบย่านางแดงที่น่าสนใจคือ มีปริมาณสารกลุ่มฟีนอลสูงและมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ มีวิตามินเอและซีสูง ระงับปวดและต้านการอักเสบ และมีส่วนช่วยในการชะลอวัยเพราะมีสารต้านอนุมูลอิสระทำให้ผิวเปล่งปลั่งสดใส ดูอ่อนวัย ช่วยลดอาการอักเสบของผิวหนัง สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่ที่ไม่ใช่อาหารจากย่านางแดง โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการนำสมุนไพรย่านางแดงมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสบู่ประจำท้องถิ่น เป็นการเพิ่มมูลค่าให้สบู่ และสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน สำหรับผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนาในปีแรกนั้น ได้แก่ สบู่สมุนไพรใบย่านางแดง และโลชั่นทาผิวใบย่านางแดง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากย่านางแดง ด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และกระบวนการผลิต โดยการเพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนาช่องทางการจำหน่ายด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยมีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มผู้ประกอบการ การจัดทำแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต และการตลาด

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจถึงสาเหตุและที่มาของสภาพแวดล้อมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมประเภทนั้น ๆ ทั้งนี้เทคนิคที่ใช้กันในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม คือ การวิเคราะห์สวอท (SWOT Analysis) (สาคร สุขศรี วงศ์, 2551) การวิเคราะห์สวอทเป็นการค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต โดยคำว่า SWOT เป็นตัวย่อของข้อความที่มีความหมาย ดังนี้ (เมธาวิทย์ ไชยะจิตรกำธร, 2555)

- Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบจากปัจจัยภายในองค์กรเมื่อเทียบกับองค์กรอื่น ๆ
Weaknesses หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบจากปัจจัยภายในองค์กรเมื่อเทียบกับองค์กรอื่น ๆ
Opportunities หมายถึง โอกาสจากปัจจัยภายนอกองค์กรที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกองค์กร ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และ ทรัพยากร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) ค่านิยมองค์กร รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กร เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลของวิธีการดำเนินการก่อนหน้านี้ด้วย โดยจุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้นเองว่าปัจจัยใดที่เป็นข้อได้เปรียบหรือเป็นจุดเด่นที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กร และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ส่วนจุดอ่อน (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้น ๆ ว่าปัจจัยใดที่เป็นจุดด้อย หรือเป็นข้อเสียเปรียบที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาโอกาสและอุปสรรคที่จะได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้ โอกาส (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกกว่ามีปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในเชิงที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กร และสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้องค์กรเข้มแข็งขึ้น ส่วนอุปสรรค (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใด ที่ส่งผลในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้ การวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวข้างต้นทำให้องค์กรมีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุด (เมธาวิทย์ ไชยะจิตร กัธร, 2555)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทางนักวิจัย จึงมีแนวคิดในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ ที่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพ รายได้ และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ไปสู่ประเทศไทย 4.0

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจากไບยานางแดงของกลุ่มเขาสัมปอเพียงจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานของสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจากไບยานางแดงของกลุ่มเขาสัมปอเพียงจังหวัดราชบุรี

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเขาส้มพอเพียง

นายสุกิจ สุภาพงษ์

ตั้งอยู่เลขที่ 75/1 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

โทร 081-7636154

ค่าละติจูด 13.746953 ค่าลองจิจูด 99.733273

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2565

5. หัวข้อคุณค่าด้าน วทน. (Infographics)

CEO2 - การใช้ วทน. เพิ่มศักยภาพด้านสมุนไพร

การนำผลิตผลทางการเกษตรที่ราคาถูกลงมาแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามาพัฒนา ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สามารถสร้างอาชีพและรายได้เพิ่มให้กับชุมชน รวมถึงเป็นการเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้กับวัตถุดิบอีกด้วย

ภาพที่ 1 โครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาส้มพอเพียงจังหวัดราชบุรี

6. แผนธุรกิจ

แผนธุรกิจ (Business Model)
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากใบย่านางแดงของกลุ่มบัวกลางเนินจังหวัดราชบุรีเพื่อสร้างมูลค่าและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

Key Partners <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี พาณิชย์จังหวัดราชบุรี อุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี โรงเรียนวัดเขาส้ม วัดเขาส้ม ธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร 	Key Activities <ul style="list-style-type: none"> เกิดการรวมตัวของชาวบ้านในชุมชน การคิดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และด้านสุขภาพแก่ลูกค้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การหาช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เข้าถึงความต้องการของผู้บริโภค 	Value Proposition <ul style="list-style-type: none"> ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ส่งผลกระทบต่อความงามแบบปลอดภัย 	Customer Relationships <ul style="list-style-type: none"> การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาที่เหมาะสม การให้คำปรึกษาและข้อมูลแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ด้วยความถูกต้อง และความจริงใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้บริโภคในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น 	Customer Segments <ul style="list-style-type: none"> บุคคลทั่วไป ผู้ที่นิยมผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติแท้ ผู้ที่ดูแลสุขภาพและความงาม
Key Resources <ul style="list-style-type: none"> สมาชิกของกลุ่มเขาส้มพอเพียง เครือข่ายของลูกค้าที่เป็นลูกค้าประจำ สูตรการผลิตผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ที่แข็งแรงสวยงาม 		Channels <ul style="list-style-type: none"> ช่องทางออนไลน์ เช่น เพจ Facebook และ Line โรงเรียนวัดเขาส้ม การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ต่างประเทศ 		
Cost Structure <ul style="list-style-type: none"> ค่าวัตถุดิบ ค่าบรรจุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ 			Revenue Streams <ul style="list-style-type: none"> รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์โลชั่นสมุนไพรจากใบย่านางแดง รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรจากใบย่านางแดง 	

ภาพที่ 2 แผนธุรกิจ (Business Model)

7. การดำเนินโครงการ

7.1 เทคโนโลยีและวิธีดำเนินงาน

ตารางที่ 1 เทคโนโลยีและวิธีดำเนินงาน

เทคโนโลยี/องค์ความรู้ด้าน วทน.	ชื่อวิทยากร	กระบวนการถ่ายทอด
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : วิธีทำสารสกัดจากใบย่านางแดง	อ.อัญญา ชัตติยะวงศ์	การบรรยาย หัวข้อ วิธีทำสารสกัดจากใบย่านางแดง จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำสบู่สมุนไพรใบย่านางแดง	อ.อัญญา ชัตติยะวงศ์	การบรรยาย หัวข้อ วิธีทำสบู่จากใบย่านางแดง จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำสบู่สมุนไพรใบย่านางแดง	อ.อัญญา ชัตติยะวงศ์	การสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีหัวข้อวิธีทำสบู่จากใบย่านางแดง จำนวน 6 - 8 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation และการปฏิบัติจริง มีการประเมินความรู้หลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร :	อ.อัญญา ชัตติยะวงศ์	การบรรยาย หัวข้อ การทำโลชั่นสมุนไพรจากใบย่านางแดง จำนวน 3

เทคโนโลยี/องค์ความรู้ด้าน วทน.	ชื่อวิทยากร	กระบวนการถ่ายทอด
การทำโลชั่นสมุนไพรใบย่านางแดง		ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำโลชั่นสมุนไพรใบย่านางแดง	อ.อัญญา ชัตติยะวงศ์	การสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีหัวข้อการทำโลชั่นสมุนไพรใบย่านางแดง จำนวน 6 - 8 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation และการปฏิบัติจริง มีการประเมินความรู้หลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์	อ.ธานี สุขนระชาติ	การบรรยาย หัวข้อ การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : มาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ (GMP : Good Manufacturing Practice)	ดร.ชลากร อุดมรักษาสกุล	การบรรยาย หัวข้อ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน GMP จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย

7.2 แผนการดำเนินงาน ** ปีที่ดำเนินการ คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565 **

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

กิจกรรม	2562			2563									รวมเงิน (บาท)	
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4				
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
แผนเงิน														
1. ติดต่อ/ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของการอบรมเชิงปฏิบัติการ														10,000
2. ติดต่อสถานที่ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ														10,000
3. จัดเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี														40,000
4. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี														130,000
5. ติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี														10,000
ผลงาน: ผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 50 คน	ติดต่อประสานงาน			อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์			200,000	

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรม	2563			2564									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
แผนเงิน													
1. ติดต่อ/ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของการอบรมเชิงปฏิบัติการ													10,000
2. ติดต่อสถานที่ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ													10,000
3. จัดเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี													50,000
4. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี													170,000
5. ติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี													10,000
ผลงาน: ผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 50 คน	ติดต่อประสานงาน			อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์			250,000

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กิจกรรม	2564			2565									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
แผนเงิน													
1. ติดต่อ/ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของการอบรมเชิงปฏิบัติการ													10,000
2. ติดต่อสถานที่ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ													10,000
3. จัดเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี													50,000
4. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี													170,000
5. ติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี													10,000
ผลงาน: ผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 50 คน	ติดต่อประสานงาน			อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี			ติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์			250,000

8. ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ

ตารางที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมาย		
		2563	2564	2565
1. จำนวนผู้รับบริการ	คน	20	20	20
2. จำนวนเทคโนโลยีที่มีการถ่ายทอด ระบุชื่อ(เทคโนโลยีหลัก/รอง)	เรื่อง	2	3	3
3. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จากกระบวนการพัฒนา/ต่อยอด(ระบุชื่อผลิตภัณฑ์)	ผลิตภัณฑ์	2	3	3
4. จำนวนผู้รับบริการที่สามารถเป็นวิทยากรในแต่ละเทคโนโลยี	คน	2	4	6
5. ประเมินการผู้รับบริการที่นำเทคโนโลยี/องค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	คน	10	10	10
6. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	90	92	95
7. ประเมินการมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น	บาท	20,000	25,000	30,000

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เศรษฐกิจ

ร้อยละ 80 ของผู้รับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากสมุนไพรในท้องถิ่น เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสมุนไพรท้องถิ่นในชุมชน เมื่อมีการใช้จำนวนมาก มีการปลูกเพิ่มจำนวนมาก ทำให้มีการจ้างงาน และเกิดรายได้เพิ่มขึ้นในชุมชน

- กรณี เพิ่มรายได้

เกิดรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ย 10,000 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน คิดเป็นมูลค่า 1,200,000 บาท/ปี (10,000 บาท x 10 ครัวเรือน x 12 เดือน)

- กรณี ลดรายจ่าย

สังคม

ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชน มีการจ้างปลูก เก็บเกี่ยววัตถุดิบ และแปรรูปสมุนไพรท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีอาชีพ และมีรายได้ให้กับชุมชน สามารถช่วยให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นในแง่ของรายได้เกิดการเข้มแข็งของชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สิ่งแวดล้อม

สามารถการเพิ่มมูลค่าให้สมุนไพรท้องถิ่น และส่งเสริมการปลูกและนำสมุนไพรท้องถิ่นไปใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

10. งบประมาณขอรับการสนับสนุน ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จำนวน 200,000 บาท

11. การรายงานผล ประเมินผลและติดตามผล

11.1 หน่วยงานรับงบประมาณต้องรายงานความก้าวหน้าในระบบคลินิกเทคโนโลยีออนไลน์ (www.clinictech.most.go.th/online/index.asp) รายไตรมาส 4 ครั้ง/ปี

11.2 หน่วยงานรับงบประมาณต้องประเมินผลความพึงพอใจในการให้บริการ

11.3 หน่วยงานรับงบประมาณต้องจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือนำเสนอส่งจากต้นสังกัด สามารถส่งข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลไฟล์ โดยสามารถจัดส่งหลังสิ้นสุดโครงการ หรือ ภายใน 15 วันหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

12. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

หน่วยงานรับงบประมาณ ต้องแสดงข้อความและสัญลักษณ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ร้องขอ พร้อมทั้งทำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุในคู่มือการดำเนินงานฯ ทุกประการ

บทที่ 2 การดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากไບ่่านางแดงของกลุ่มเราส้่มพอเพียง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วยวิธีการ ดังนี้

1. เทคโนโลยีและวิธีดำเนินงาน

ตารางที่ 4 เทคโนโลยีและวิธีดำเนินงาน

เทคโนโลยี/องค์ความรู้ด้าน วทน.	ชื่อวิทยากร	กระบวนการถ่ายทอด
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : วิธีทำสารสกัดจากไບ่่านางแดง	อ.อัญชญา ชัตติยะวงค์	การบรรยาย หัวข้อ วิธีทำสารสกัดจากไบ่่านางแดง จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำสบู่สมุนไพรไบ่่านางแดง	อ.อัญชญา ชัตติยะวงค์	การบรรยาย หัวข้อ วิธีทำสบู่จากไบ่่านางแดง จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำสบู่สมุนไพรไบ่่านางแดง	อ.อัญชญา ชัตติยะวงค์	การสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีหัวข้อ วิธีทำสบู่จากไบ่่านางแดง จำนวน 6 - 8 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation และการปฏิบัติจริง มีการประเมินความรู้หลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำโลชั่นสมุนไพรไบ่่านางแดง	อ.อัญชญา ชัตติยะวงค์	การบรรยาย หัวข้อ การทำโลชั่นสมุนไพรจากไบ่่านางแดง จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การทำโลชั่นสมุนไพรไบ่่านางแดง	อ.อัญชญา ชัตติยะวงค์	การสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีหัวข้อ การทำโลชั่นสมุนไพรไบ่่านางแดง จำนวน 6 - 8 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation และการปฏิบัติจริง มีการประเมินความรู้หลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์	ดร.ธานี สุคนธะชาติ	การบรรยาย หัวข้อ การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร : มาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ (GMP : Good Manufacturing Practice)	ดร.ชลากร อุดมรักษาสกุล	การบรรยาย หัวข้อ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน GMP จำนวน 3 ชั่วโมง โดยการใช้โปรแกรม Presentation มีการประเมินความรู้หลังจากการฟังบรรยาย

2. ผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาสัมผอบเพียงจังหวัดราชบุรี จำนวน 19 คน ข้อมูลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 5 รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
1	นายกรพิชาญ ต่วนภูษา	71/1 หมู่ 2 ตำบลท่าชุมพล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-7134-5585
2	นางดารา ต่วนภูษา	71/1 หมู่ 2 ตำบลท่าชุมพล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-3071-4956
3	นายเสน่ห์ ดอนพรมมะ	112 หมู่ 6 ตำบลชำแระ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	06-3229-5922
4	นางวานีรัตน์ สุภาพงศ์	2/2 หมู่ 7 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	06-1623-5945
5	นางวาสนา ราชศรีภูมิ	4 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	09-2882-8269
6	นางสาวดุขฎีวรรณ พึ่งแต่ง	155 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-7815-4637
7	นางสมพงษ์ พึ่งเสื่อ	35/1 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-5817-3442
8	นางทองหล่อ จะคอม	89 หมู่ 9 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-0110-0691
9	นางทองเพียร วรวัฒน์	89 หมู่ 9 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-9912-8576
10	นางสมจิต ปลีฟัก	145 หมู่ 9 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-7978-8380
11	นางสาวทองพิน ดวงจันทร์	68 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-4800-2870
12	นางสัมพันธ์ยง ดวงจันทร์	68 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	-
13	นางเพียร ดวงจันทร์	68 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	-
14	นางจินดา สิ้นพิทักษ์	42/2 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	09-2615-0285
15	นางสาวลูกอินทร์ ชำนาญกิจ	117 หมู่ 9 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	-
16	นางสาวหทัยรัตน์ เนียมหอม	93/6 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-3994-6106

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
17	นางมารีสา เนียมหอม	93/7 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-5593-3143
18	นายสุกิจ สุภาพงศ์	2/2 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-1763-6154
19	นางทัศนีย์ ลิ้มพิรัตน์	137 หมู่ 7 ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี 70120	08-2540-1435

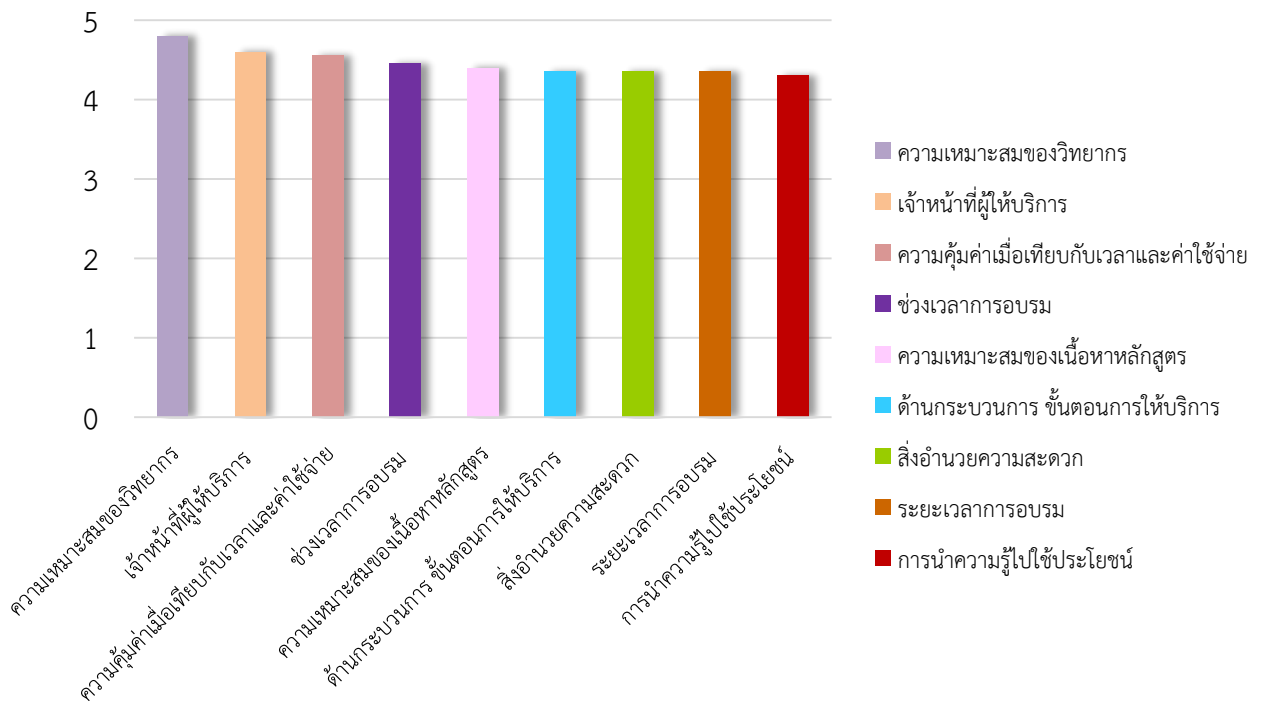
บทที่ 3 ผลการประเมิน

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร จากใบย่านางแดงของกลุ่มเขาสัมผ่องเพียง จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ วันที่ 25 – 28 กรกฎาคม 2563 ณ กลุ่มเขาสัมผ่องเพียง ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยประเมินจากแบบประเมินผล เมื่อจบการถ่ายทอดเทคโนโลยีทันที จำนวน 20 ฉบับ จากจำนวนผู้เข้าอบรมจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลประเมินผลเมื่อจบการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จากข้อมูลประเมินผลเมื่อจบการถ่ายทอดเทคโนโลยีทันที พบว่า ผู้ประเมินมีความพึงพอใจมากที่สุด ในด้านความเหมาะสมของวิทยากร ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ (เช่น อธิยาศัยดิษฐ์มัยแจ่มใส มีใจในการให้บริการ ฯลฯ) ด้านความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาและค่าใช้จ่าย ผู้ประเมินมีความพึงพอใจมาก ในด้านช่วงเวลากการอบรม (วัน/เดือน/ฤดูที่อบรม) ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการ ให้บริการ (เช่น การประกาศรับสมัคร การติดต่อเชิญอบรม การประสานงานและให้ข้อมูล การดูแล และการ ทำงานอย่างมีขั้นตอน ฯลฯ) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (สถานที่อบรม อาหาร เครื่องใช้ ฯลฯ เอกสารอบรม ฯลฯ) ด้านระยะเวลาการอบรม (จำนวนวัน) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.8 4.6 4.55 4.45 4.40 4.35 4.35 4.35 และ 4.30 ตามลำดับ

แบบประเมินผลเมื่อจบการถ่ายทอดฯทันที

แผนภูมิที่ 1 ผลการประเมินเมื่อจบการถ่ายทอดเทคโนโลยีทันที

ตารางที่ 5 ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อโครงการ

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดโครงการ	ระดับความพึงพอใจ							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	%	\bar{x}	
1. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (เช่นการประกาศรับสมัคร การติดต่อ เชิญอบรม การประสานงานและให้ข้อมูล การดูแลและการทำงานอย่างมีขั้นตอน)	60.00	15.00	25.00	-	-	100	4.35	มาก
2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ (เช่น อธิยาศัยติยม์แย้ม แจ่มใส มีใจในการให้บริการ ฯลฯ)	75.00	10.00	15.00	-	-	100	4.60	มากที่สุด
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (สถานที่อบรม อาหาร เครื่องโสตฯ เอกสารอบรม ฯลฯ)	45.00	45.00	10.00	-	-	100	4.35	มาก
4. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (ใช้ประกอบอาชีพหรือใช้ในชีวิตประจำวัน)	50.00	30.00	20.00	-	-	100	4.30	มาก
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร	45.00	50.00	5.00	-	-	100	4.40	มาก
6. ความเหมาะสมของวิทยากร (ความรู้ความสามารถ เทคนิคการสอน)	85.00	10.00	5.00	-	-	100	4.80	มากที่สุด
7. ระยะเวลาการอบรม (จำนวนวัน)	45.00	45.00	10.00	-	-	100	4.35	มาก
8. ช่วงเวลาการอบรม (วัน/เดือน/ฤดูที่อบรม)	60.00	25.00	15.00	-	-	100	4.45	มาก
9. ความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาและค่าใช้จ่าย (ประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไป)	60.00	35.00	5.00	-	-	100	4.55	มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อมูลการติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์

จากการติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 75 และไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 25 เนื่องจากไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์และประเมินเป็นรายได้ก็บาทต่อเดือน รายได้เสริม ร้อยละ 80 และรายได้หลัก ร้อยละ 20 โดยระบุเป็นจำนวนเงิน 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 40 จำนวนเงิน 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 15 จำนวนเงิน 9,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 15 จำนวนเงินมากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 15 จำนวนเงิน 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ 10 และจำนวนเงิน 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 5 และสามารถนำความรู้ไปลดรายจ่ายได้ก็บาทต่อเดือน จำนวนเงิน 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 33.33 จำนวนเงิน 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 20 น้อยกว่า 1,000 บาท ร้อยละ 20 จำนวนเงิน 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ 13.33 จำนวนเงิน 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 13.33 ด้านคุณภาพชีวิต ไม่เป็นตัวเงิน แต่เป็นการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 95 และสามารถระบุ เป็นเงินจำนวน ร้อยละ 5 โดยระบุเป็นจำนวนเงิน 33,000 บาท ท่านเริ่มนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เมื่อใด หลังการอบรมภายใน 3 เดือน ร้อยละ 35 หลังการอบรมทันที ร้อยละ 30 หลังการอบรมภายใน 1 เดือน ร้อยละ 30 หลังการอบรมภายใน 6 เดือน ร้อยละ 5 ท่านนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ที่ไหน ใช้ในครอบครัว ร้อยละ 85 ใช้ในชุมชน/กลุ่ม ร้อยละ 10 และใช้ในที่ทำงาน ร้อยละ 5 ท่านนำความรู้ไปขยายผลต่อในด้านใด ประยุกต์เป็นองค์ความรู้ใหม่ ร้อยละ 90 ให้บริการ/คำปรึกษา ร้อยละ 5 และอื่น ๆ ร้อยละ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าร้อยละของการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการใช้ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
การนำไปใช้ประโยชน์		
สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	15	75.00
ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	5	25.00
รวม	20	100.00
ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์และประเมินเป็นรายได้อีกบาทต่อเดือน		
รายได้หลัก	4	20.00
รายได้เสริม	16	80.00
รวม	20	100.00
ระบุจำนวนเงิน		
น้อยกว่า 1,000 บาท	0	0.00
1,001 – 2,000 บาท	2	10.00
2,001 – 3,000 บาท	8	40.00
3,001 – 4,000 บาท	1	5.00
4,001 – 5,000 บาท	3	15.00
5,001 – 6,000 บาท	0	0.00
6,001 – 7,000 บาท	0	0.00

ผลการใช้ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
7,001 – 8,000 บาท	0	0.00
8,001 – 9,000 บาท	0	0.00
9,001 – 10,000 บาท	3	15.00
มากกว่า 10,000 บาท	3	15.00
รวม	20	100.00
ท่านสามารถนำความรู้ไปลดรายจ่ายได้กี่บาทต่อเดือน		
น้อยกว่า 1,000 บาท	3	20.00
1,001 – 2,000 บาท	2	13.33
2,001 – 3,000 บาท	5	33.33
3,001 – 4,000 บาท	3	20.00
4,001 – 5,000 บาท	2	13.33
5,001 – 6,000 บาท	0	0.00
6,001 – 7,000 บาท	0	0.00
7,001 – 8,000 บาท	0	0.00
8,001 – 9,000 บาท	0	0.00
9,001 – 10,000 บาท	0	0.00
มากกว่า 10,000 บาท	0	0.00
รวม	15	100.00
ด้านคุณภาพชีวิต		
สามารถระบุเป็นเงินจำนวน	1	5.00
ไม่เป็นตัวเงิน แต่เป็นการนำความรู้ไปใช้ พัฒนาอาชีพ	19	95.00
ไม่เป็นตัวเงิน แต่เป็นเรื่องความจำเป็นของสังคมฯ	0	0.00
ไม่เป็นตัวเงิน แต่สามารถประเมินในด้าน	0	0.00
รวม	20	100.00
ท่านเริ่มนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เมื่อใด		
หลังการอบรมทันที	6	30.00
หลังการอบรมภายใน 1 เดือน	6	30.00
หลังการอบรมภายใน 3 เดือน	7	35.00
หลังการอบรมภายใน 6 เดือน	1	5.00
รวม	20	100.00
ท่านนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ที่ไหน		
ใช้ในครอบครัว	17	85.00
ใช้ในชุมชน/กลุ่ม	2	10.00
ใช้ในที่ทำงาน	1	5.00
ใช้เมื่อมีโอกาส	0	0.00
รวม	20	100.00
ท่านนำความรู้ไปขยายผลต่อในด้านใด		
ประยุกต์เป็นองค์ความรู้ใหม่	18	90.00

ผลการใช้ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
เป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยี/เผยแพร่ต่อ	0	0.00
ให้บริการ / คำปรึกษา	1	5.00
อื่น ๆ	1	5.00
รวม	20	100

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถเพิ่มรายได้ จำนวน 15 คน หรือร้อยละ 75.00 เฉลี่ยต่อเดือนเป็นจำนวนเงิน 5,235.29 บาท เมื่อนำไปเทียบกับต้นทุนโครงการต่อคน คำนวณผลตอบแทนโครงการ คิดเป็น 21.36 เท่า

ภาพกิจกรรม

ภาพผลิตภัณฑ์จากใบย่านางแดง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

๓๙๙ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๖๕ ๓๓๓๓ ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๘๘ ต่อ ๖๖๔๔ โทรสาร : ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๖๐

www.ird.rmutp.ac.th

